

Din språkhistorie og yrkesfaglige begreper

Undervisningsopplegg tilpasset:

- Norsk vg2 og Kokk- og servitørfag

Kort presentasjon av opplegget:

- Arbeide med språk og kultur gjennom egen familiehistorie
- Jobbe med fagbegreper knyttet til kokk og servitørfaget
- Skrive egen språkhistorie, framføre muntlig

Grunnleggende ferdigheter i muntlighet

- mestre ulike muntlige roller i gruppesamtaler, foredrag, dramatiseringer, presentasjoner og framføringer som aktør og tilhører
- bruke fagkunnskap fra eget utdanningsprogram i foredrag og diskusjoner om skole, samfunn og arbeidsliv

Kompetansemål norsk, emne språk og kultur

- forklare flerspråklighet og gi eksempler på hvordan språklig og kulturell samhandling kan bidra til språklige endringer og kulturell bevissthet
- beskrive og vurdere hvordan språk og sjangere brukes av representanter for ulike yrkesgrupper og i ulike sosiale sammenhenger
- hente, vurdere og anvende fagstoff fra digitale kilder i muntlig og skriftlig arbeid
- forklare grammatiske særtrekk ved norsk språk, sammenlignet med andre språk

Kompetansemål fra kokk- og servitør

Servering, bransje og miljø

- bruke relevante faguttrykk

Forslag til gjennomføring:

FØRAKTIVITETER

A. Tenkeskriving:

Hva forbinder du med språk? Skriv i 3 minutter uten stans...

Les opp for sidemannen det du har skrevet

B. Ga sammen to og to og sett dere med ryggen til hverandre. Begge må ha et papirark og en penn. Den ene tegner en enkel strektegning og forsøker deretter å forklare slik at den andre kan lage en kopi av tegningen. Den som forklarer får ikke lov til å si hva tegningen skal forestille. Bytt roller slik at begge får lov til å prøve å forklare

C. Tenk deg at du ikke har et språk. Hva ville være de største utfordringene dine?

D. Tenk etter! Lag en liste over ord som du og vennene dine bruker, men som foreldrene dine og besteforeldrene dine ikke bruker

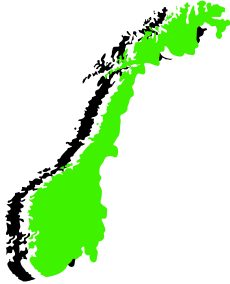

E. Hvilken ny teknologi har blitt oppfunnet mens du har levd? Har dette ført til noen nye ord? Kom med eksempler:

F. Tegn det indoeuropeiske slektstreet:

G. Bruk læreboka eller internett og finn en god definisjon på hva en dialekt er:

H. Tenk etter: Hva er kjennetegnet på din dialekt

I. Vi ser på noen målmerker på NDLA

<http://ndla.no/nb/node/70044?fag=27>)

<http://ndla.no/nb/node/70081?fag=27>

J. Se på målmerkene i læreboka (side 38)

Hvilket personlige pronomen bruker du?

Hvilket nektingsadverb bruker du?

Har du tjukk L?

Har du palatalisering?

K. Det norske språket er hele tiden i endring. Hvilke ord bruker du som du tror kommer fra det engelske språket? Kom med noen eksempler

L. Kjenner du til noen slangord som kommer fra arabisk?

M. Hvilke fem forklaringer gir læreboka på at du snakker som du gjør (side 41)?

N. Hva er fagspråk og hva er hensikten med det?

O. Kan du komme med noen eksempler på fagspråk innen koke- og steikemetoder?

P. Forklar følgende begreper for en som ikke er en fagperson:

Batch -

Dosere -

Emballasje -

Functional food -

Homogenisering -

Pasteurisering-

Resept -

UHT-behandling -

Viskositet –

Q. Skriv en setning fra kokk og servitørfaget som trolig bare en som har gått din linje vil forstå:

Sluttprodukt:

Oppgave: Min språkhistorie

Skriv en tekst på 1-2 sider om ditt eget språk og din egen språkbakgrunn. Du velger selv sjanger. I arbeidet med teksten din kan du ta utgangspunkt i noen av punktene under:

- Hvordan var språkutviklingen din de første leveårene? Hadde du favorittord eller favorittuttrykk? Snakk gjerne med foreldrene dine eller andre voksne som du var mye sammen med når du var liten.
- Hva er typiske trekk ved talemålet ditt? Hvem har vært med på å sette preg på talemålet ditt?
- Er språket ditt annerledes enn språket til andre i familien din eller vennene dine? Har du nær familie med dialektbakgrunn fra andre kanter av landet enn der du bor nå? Har det hatt noe å si for ditt eget språk eller for de holdninger du har til språk?
- Har du et annet morsmål enn norsk? Har du vokst opp med flere språk? Hvordan har det vært?
- Hvordan tror du talemålet eller dialekten din blir oppfattet andre steder i landet? Har du opplevd at noen har kommentert måten du snakker på? Hva slags kommentarer har du i så fall fått?
- Snakker du forskjellig i ulike situasjoner? Hvis du mener du gjør det, kan du prøve å forklare hva du endrer på fra den ene situasjonen til den andre?

Teksten framføres muntlig for klassen i etterkant.